

ANALIZA RYNKU
TURYSTYCZNEGO
BRAZYLII

Anna Sanok
TiR IV DZ/ HOT 1

Flaga Brazylii

Godło Brazylii

<u>1. INFORMACJE OGÓLNE</u>	4
1.1. POWIERZCHNIA	4
1.2. DANE GEOGRAFICZNE	4
1.3. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.	5
1.4 STATYSTYKI DEMOGRAFICZNE	7
1.5. GOSPODARKA	8
<u>2. WARUNKI ROZWOJU TURYSTYKI</u>	11
2.1 ATRAKCJE TURYSTYCZNE.	11
2.2 REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO.	16
<u>3. RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ</u>	17
3.1. ANALIZA WPŁYWÓW I WYDATKÓW Z TURYSTYKI MIĘDZYNARODOWEJ W BRAZYLII	17
3.2. DOCHODY Z TURYSTYKI	18
3.3. KRAJE EMITUJĄCE NAJWIĘKSZĄ IŁOŚĆ TURYSTÓW.	18
<u>4. PROFILE TURYSTÓW</u>	20
<u>5. BRANŻA TURYSTYCZNA</u>	21
5.1. TOUROPERATORZY	21
5.2. PRZEDSIĘBIORSTWA HOTELOWE	22
5.3. TRANSPORT	22
5.4 PROMOCJA	
<u>6. ZNACZENIE DLA POLSKI</u>	23
<u>BIBLIOGRAFIA</u>	25

1. Informacje ogólne

1.1. Powierzchnia

Brazylia (pełna nazwa: **Federacyjna Republika Brazylii**; port. *Brasil, República Federativa do Brasil*) – największe pod względem powierzchni i liczby mieszkańców państwo Ameryki Południowej.

Terytorium Brazylii zajmuje prawie połowę powierzchni Ameryki Południowej i rozciąga się w centrum kontynentu, a na wschodzie jest położone nad Oceanem Atlantyckim.

Łączna długość granic lądowych Brazylii wynosi 14 961 km, zaś długość wybrzeża: 7 491 km. Długość granic z dziesięcioma sąsiadującymi państwami wynosi:

- Argentyna 1 223 km
- Boliwia 3 400 km
- Gujana Francuska 673 km
- Gujana 1 119 km
- Kolumbia 1 643 km
- Paragwaj 1 290 km
- Peru 1 560 km
- Surinam 597 km
- Urugwaj 985 km
- Wenezuela 2 220 km

1.2. Dane geograficzne

Na terytorium Brazylii można wyróżnić trzy duże krainy geograficzne: część Wyżyny Gujańskiej na północy, Wyżynę Brazylijską na południowym wschodzie, oraz Nizinę Amazonki nazywaną **Amazonią**, na północy i północnym zachodzie. Poza tym na południowym zachodzie leży także część Niziny La Platy.

Najwyższym szczytem Brazylii jest Pico da Neblina – 3014 m n.p.m. – na Wyżynie Gujańskiej.

Największą rzeką Brazylii jest Amazonka, inne ważniejsze z rzek to:

- Paraná (z wielką zapor  Itaipu)
- Rio Negro
- S o Francisco
- Xingu
- Madeira
- Tapaj s
- Tocantins (z wielką zapor  Tucuru )
- Igua u (z wodospadem Igua u)

Brazylia jest republik  związkową podzielon  na 26 stanów i 1 dystrykt federalny. Konstytucja Brazylii została uchwalona w 1988. Głowę państwa i szefem r zdu jest wybierany w głosowaniu powszechnym na 4 lata prezydent. Obecny prezydentem jest Luiz In cio Lula da Silva.

1.3. Podział administracyjny.

Brazylia dzieli się na 26 stanów (*portugalski*: estado) i 1 dystrykt federalny (*portugalski*: Distrito Federal): NA

	Stan	Stolica	Ludność (mln.)	Powierzchnia (km�)
1	Acre	Rio Branco	0,557	152 522
2	Alagoas	Macei�	2,82	27 819
3	Amap�	Macap�	0,477	142 816
4	Amazonas	Manaus	2,81	1 570 947
5	Bahia	Salvador	13,1	564 273
6	Ceará	Fortaleza	7,43	145 712
7	Dystrykt Federalny	Brasília	2,05	5 802
8	Espírito Santo	Vitória	3,1	46 047
9	Goiás	Goiânia	5	340 118
10	Maranhão	São Luís	5,65	331 918
11	Mato Grosso	Cuiabá	2,5	903 386
12	Mato Grosso do Sul	Campo Grande	2,08	357 140
13	Minas Gerais	Belo Horizonte	17,9	586 552
14	Pará	Belém	6,19	1 247 703

15	Paraíba	João Pessoa	3,44	56 341
16	Paraná	Kurytyba , portugalski: Curitiba	9,56	199 282
17	Pernambuco	Recife	7,92	98 527
18	Piauí	Teresina	2,84	251 312
19	Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	14,4	43 797
20	Rio Grande do Norte	Natal	2,78	53 077
21	Rio Grande do Sul	Porto Alegre	11	281 734
22	Rondônia	Porto Velho	1,38	237 565
23	Roraima	Boa Vista	0,324	224 118
24	Santa Catarina	Florianópolis	5,36	95 285
25	São Paulo	São Paulo	37	248 177
26	Sergipe	Aracaju	1,78	21 962
27	Tocantins	Palmas	1,16	277 298

Stan na 2000

Źródło: www.wikipedia.pl

Metropolie		
Główne miasto		Stan Ludność (mln.)
São Paulo	São Paulo	20,5
Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	11,4
Belo Horizonte	Minas Gerais	4,98
Porto Alegre	Rio Grande do Sul	4,18
Recife	Pernambuco	3,59
Fortaleza	Ceará	3,42
Salvador	Bahia	3,35
Kurytyba	Paraná	3,25
Campinas	São Paulo	2,63
Belém	Pará	2,09
Goiânia	Goiás	2,01
Santos	São Paulo	1,48
Vitória	Espírito Santo	1,44
São Luís	Maranhão	1,3
Natal	Rio Grande do Norte	1,24
Maceió	Alagoas	1,12

Joinville	Santa Catarina	1,02
João Pessoa	Paraíba	0,999

Źródło: www.wikipedia.pl

Współczesny skład etniczny Brazylii jest odzwierciedleniem jej historii. Ponad połowę mieszkańców Brazylii stanowią ludzie rasy białej oraz kreole. Murzyni stanowią około 7% ogółu ludności, Indianie 1%. Resztę stanowi ludność mieszana – mulaci i metysi.

Językiem urzędowym w Brazylii jest język portugalski, który jednak różni się znacznie od używanego w Portugalii. Przede wszystkim brazylijski jest bardziej miękki i melodyjny, jest też wzbogacony szeregiem słów i zwrotów z języków brazylijskich Indian i byłych niewolników z Afryki. Różni się także pisownią. W gminie São Gabriel da Cachoeira językami urzędowymi są dodatkowo języki indiańskie: nheengatu, tukano i baniwa. Poza tym w użyciu są także włoski, hiszpański, niemiecki.

1.4 Statystyki demograficzne

	(2007)
Liczba ludności	190 010 647
	Ludność według wieku
0-14 lat	25,3% (mężczyźni 24 554 254/kobiety 23 613 027)
15-64 lat	68,4% (mężczyźni 64 437 140/kobiety 65 523 447)
ponad 64 lata	6,3% (mężczyźni 4 880 562/kobiety 7 002 217)
	Wiek (mediana)
W całej populacji	28,6 lat
Mężczyzn	27,9 lat
Kobiet	29,4 lat
Przyrost naturalny	1,008%
Współczynnik urodzeń	16,3 urodzin/1000 mieszkańców
Współczynnik zgonów	6,19 zgonów/1000 mieszkańców
Współczynnik migracji	-0,03 migrantów/1000 mieszkańców
	Ludność według płci
przy narodzeniu	1,05 mężczyzn/kobiet
poniżej 15 lat	1,04 mężczyzn/kobiet
15-64 lat	0,98 mężczyzna/kobietę

powyżej 64 lat	0,7 mężczyzn/kobiet
w całej populacji	0,98 mężczyzn/kobiet

Umieralność noworodków

W całej populacji	27,62 śmiertelnych/1000 żywych
płci męskiej	31,27 śmiertelnych/1000 żywych
płci żeńskiej	23,78 śmiertelnych/1000 żywych

Oczekiwana długość życia

W całej populacji	72,24 lat
Mężczyzn	68,3 lat
Kobiet	76,38 lat

Rozrodczość 1,88 urodzin/kobietę

Współczynnik dorosłych z HIV/AIDS 0,7% (2003)

Liczba osób żyjących z HIV/AIDS 660 000 (2003)

Liczba zmarłych na HIV/AIDS 15 000 (2003)

Źródło: www.wikipedia.pl

- **Grupy etniczne:** biali – 49.7%, mulaci – 42.6%, czarni – 6.9%, inni (głównie Japończycy, Arabowie, Indianie) – 0,9%.
- **Języki:** portugalski (urzędowy), włoski, hiszpański, niemiecki.

1.5. Gospodarka

Wstrząsana co rusz kryzysami finansowymi i politycznymi Brazylia jest najsilniejszym gospodarczo krajem Ameryki Południowej.

Ekonomika zajmuje się na eksploatacji przebogatych zasobów naturalnych, rolnictwie i szybko rozwijającym się przemyśle. PKB wyniósł 774 mld USD (8 800 USD na mieszk.(2001). Podstawowy problem stanowi wysokie zadłużenie zagraniczne przekraczające **175 mld USD**. Jeden z najlepiej rozwiniętych krajów Ameryki Południowej. Gospodarka oparta na przemyśle i eksploatacji bogatych złóż: ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza, węgla kamiennego, boksytów, manganu, cyny, cyrkonu, rud niobu, fosforytów, cynku, ołowiu, niklu, chromu, siarki, miedzi, uranu, soli kamiennej oraz kamieni szlachetnych i półszlachetnych: diamentów, topazów, ametystów, opali, szmaragdów, akwamaryny i złota. Dochód narodowy: 8 100 USD na 1 mieszkańca (2004).

Inflacja: 7,6% (2004). Zadłużenie: 219,8 mld USD (2004). Struktura zatrudnienia: usługi (53%), przemysł (24%), rolnictwo (23%). Handel zagraniczny: eksportuje się głównie wołowinę (9,2%), rudy żelaza (6,6%), wyroby z żelaza i stali (4,2%) oraz kawę, trzcinę cukrową i soję, natomiast importuje się maszyny (24,3%), paliwa (23,8%), artykuły konsumpcyjne (9,8%). Głównymi partnerami handlowymi są: USA, Argentyna, Niemcy, Japonia, Holandia, Włochy. Obroty w handlu z zagranicą – eksport 95 mld USD, import 61 mld USD (2004).

Dane statystyczne za lata 2003-2006

struktura zatrudnienia:	– rolnictwo 20% – przemysł 14% – usługi 66%
Produkt krajowy brutto ważony parytetem siły nabywczej(PKB):	1655 mld USD
wzrost PKB :	3,7%
PKB na jednego mieszkańca:	8 800 USD
udział w strukturze PKB :	– rolnictwo 8% – przemysł 38% – usługi 54%
budżet :	– dochody: 244 mld USD – wydatki: 219,9 mld USD
inflacja:	3%
dług publiczny:	50% PKB
dług zewnętrzny:	176,5 mld USD
rezerwy złota i	87,27 mld USD

dewizy:

siła robocza: 96,34 miliona ludzi

ludność żyjąca
poniżej progu
ubóstwa: 31,0%

bezrobocie: 9,6%

inwestycje: 20,2% PKB

elektryczność: – produkcja: 546 mld kWh
– konsumpcja: 415,9 mld kWh

ropa naftowa: – produkcja: 1,59 mln bar/d
– konsumpcja: 2,1 mln bar/d

gaz ziemny: – produkcja: 9,66 mld m³
– konsumpcja: 17,28 mld m³

import: 91,4 mld USD

eksport: 137,5 mld USD

eksport (najważniejsi
partnerzy): USA: 19,2%
Argentyna: 8,4%
Chiny: 5,8%
Holandia: 4,5%
Niemcy: 4,2%

import (najważniejsi
partnerzy): USA: 17,5%
Argentyna: 8,5%
Niemcy: 8,4%
Chiny: 7,3%
Japonia: 4,6%

2. Warunki rozwoju turystyki

2.1 Atrakcje turystyczne.

Regiony turystyczne

Uwzględniając walory przyrodnicze, antropogeniczne i stopień rozwoju turystyki, wydziela się w Brazylii pięć podstawowych regionów turystycznych: Północno-Wschodni, Południowo-Wschodni, Południowy, Środkowo-Zachodni i Północny (Amazonia).

Region Północno-Wschodni (Nordeste)

Region ten obejmujący 1,5 mln km² stanowi historycznie najstarszą część zasiedlonej Brazylii. O jego atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zabytki najstarszych miast brazylijskich - Olinda, Recife, Salvador, Sao Luis, oraz miejscowy folklor pozostający pod silnym wpływem kultury afrykańskiej, jak również malownicze targi w Agua do Meninos, Sao Joaquim. Nordeste jest regionem wyżynnym o rzeźbie mało urozmaiconej, z wyjątkiem środkowej części stanu Bania, gdzie wznosi się pasmo Serra Geral (1850 m n.p.m.). Charakterystyczną cechą jest tu niedobór wilgoci. W części centralnej ilość opadów wynosi 400-500 mm rocznie, a na wyżynie Borborema nie przekracza nawet 300 mm. Przeważającą część regionu porasta caatinga i tylko w części zachodniej, gdzie swoją obecność zaznacza Nizina Amazonki, występują wilgotne lasy równikowe typu hylea.

Salvador (d. Bahia) - najbardziej afrykańskie miasto Brazylii, leżące nad zatoką Wszystkich Świętych, przez ponad dwa stulecia było stolicą kraju (do 1763 r.). Bogatą, kolonialną architekturę miasta reprezentują stare forty, barokowe kościoły (37 świątyń) oraz klasztor Carmo (ob. miejsce festiwali filmowych). Wzdłuż wybrzeża, pośród urozmaiconej rzeźby wzgórz i dolin, ciągną się piaszczyste plaże - Pituba, Amaralina, Itapao (nad laguną Abaete). Dużą atrakcją Salvadoru są ceremonie magiczne, pochodzenia afrykańskiego, m.in. condombles - wielogodzinna msza pogańska, capoeiras - zapasy afrobrazylijskie.

Recife - założone w 1531 r., leży u ujścia rzek: Beberibe, Capibaribe, Tejipio. Liczne kanały i mosty sprawiły, że nazywane jest "Brazylijską Wenecją". Z okresu świetności miasta, która związana była z rozwojem plantacji trzciny cukrowej, zachowały się liczne zabytki, w tym katedra (XVII w.), bazylika i pałac gubernatorski (XVIII w.) oraz holenderski fort Buraco.

Na północ od Recife położone jest również stare miasto Olinda (1530 r.), z zabytkową architekturą holenderską, klasztorem Nossa Senhora de Carmo

(XVIII w.), kościołami Sao Francisco de Paula, Sao Bento, Misericordia (wszystkie z XVIII w.). Olinda jest dużym kąpieliskiem morskim, ważną strefą wypoczynkową dla mieszkańców Recife.

Sao Luis - miasto założone przez Francuzów w 1682 r., nazywane jest "Atenami Brazylii". Znajdują się tu liczne placówki naukowe i wyższe uczelnie. Kolonialna zabudowa miasta, uważana jest za jedną z najciekawszych w kraju.

Region Południowo-Wschodni (Sudeste)

Jest to najważniejszy region turystyczny kraju, a jednocześnie najgęściej zaludniony, najsilniej zurbanizowany obszar, "serce" nowoczesnej Brazylii. Sudeste jest krainą wyżynną, z rzeźbą o charakterze górskim, często niejednorodną. Od południa i wschodu obszar wznosi się stromo nad wąskimi nadbrzeżnymi nizinami, natomiast łagodną pochyłością opada w kierunku północno-zachodnim. Klimat równikowy ulega tu modyfikacji w związku z wysokością nad poziomem morza. Naturalną formacją roślinną jest nadbrzeżny las równikowy oraz campos cerrados - drzewiasta sawanna występująca w części północno-zachodniej.

W granicach Sudeste wydzielić można trzy podregiony turystyczne, które zawierają się w granicach stanów: Rio de Janeiro, Sao Paulo i Minas Gerais.

Rio de Janeiro. Pas progów uskokowych gór Serra do Mar i Serra dos Órgaos dzieli ten stan na dwie części. Południową - nadbrzeżną, z niskimi płaskowyżami i równinami aluwialnymi, poprzecinaną pojedynczymi wzniesieniami, tzw. morros, oraz północną - stanowiącą zapadlisko rzeki Paraíba. Wzdłuż wybrzeża (należącego do najatrakcyjniejszych na świecie) ciągną się kąpieliska morskie, grupujące się w trzech regionach: nad zatoką Ilha Grande (pomiędzy Parati a Angra dos Reis), w granicach miasta Rio de Janeiro oraz wokół przylądka Frio (Armacao dos Buzios, Cabo Frio).

Wielki rozwój inwestycji turystycznych obserwuje się również w miejscowościach górskich, a szczególnie w Serra dos Órgaos (2245 m n.p.m.)- Rozbudowie ulegają tam modne i często odwiedzane uzdrowiska klimatyczne, jak Teresópolis czy Nova Friburgo. Rio de Janeiro - leżące nad zatoką Guanabara, wśród granitowych "głów cukru", jest jednym z najpiękniejszych miast świata. Założone przez Portugalczyków w 1565 r. jako kolonia La France Antarctique dla uchodźców hugonockich, po kilkuletniej wojnie odzyskane zostało przez Portugalczyków (1567 r.). W okresie początków osadnictwa portugalskiego ufortyfikowano wzgórze Urca i Morro do Castelo, a następnie rozbudowano obecną dzielnicę staromiejską z katedrą (1755 r.), pałacem wicekrólów Brazylii, Izbą Deputowanych oraz licznymi, w większości barokowymi kościołami: Nossa Senhora da Gloria, Nossa Senhora do Canno, Sao Pedro. W latach 1763-1960 Rio de Janeiro było stolicą Brazylii. Współczesne Rio de Janeiro, które zasadniczej przebudowie uległo na początku

XX w., jest miastem bardzo nowoczesnym, o interesujących rozwiązaniach architektonicznych i urbanistycznych. Znajdują się tu trzy uniwersytety, wyższe szkoły techniczne i rolnicze, instytut medycyny tropikalnej, Biblioteka Narodowa, liczne teatry, muzea, wielkie ogrody - botaniczny i zoologiczny, parki i tereny rekreacyjno-sportowe, w tym największy stadion świata - Maracana - mogący pomieścić 200 tys. widzów. Nad miastem dominuje szczyt Corcovado (704 m n.p.m.) z 38-metrowym posągim Chrystusa Odkupiciela. W południowej części miasta, w otoczeniu morros, jeziora Rodrigo de Freitas i wybrzeża morskiego, położona jest dzielnica Copacabana. Dzięki wyposażeniu w placówki handlowe, hotele, rozbudowanemu działowi rozrywek (16 kin, 9 teatrów, 89 restauracji, 63 nocne lokale) oraz pięknym piaszczystym plażom (Leblon, Ipanema, Copacabana) dzielnica ta stała się wielkim turystycznym centrum Rio de Janeiro. Wielką atrakcją miasta jest karnawał, którego kulminacja przypada na ostatnie cztery dni poprzedzające post.

Sao Paulo. Największe miasto Brazylii (12,6 mln mieszk.) leży na krystalicznym płaskowyżu, na wysokości 700-850 m n.p.m. Od chwili utworzenia w 1554 r. misji jezuickiej i założenia w sześć lat później Vila de Sao Paulo, rozwój tego miasta aż do XIX w. był bardzo powolny. W wyniku nagminnej migracji, którą wywołał tu tzw. cykl kawy, w ciągu kilkunastu lat Sao Paulo z małego miasta przekształciło się w wielki ośrodek przemysłowy, handlowy i naukowy (m.in. Instytut Butanta, specjalizujący się w produkcji szczepionek przeciwko jadowi węży). Historyczne centrum miasta, zagubione w nowoczesnej architekturze, tworzą wąskie ulice, handlowe pasáže, rozciągające się w pobliżu Placu Katedralnego i kolegium Jezuitów (XVI w.). W zachodniej części Sao Paulo znajduje się jego współczesne centrum z bardzo śmiałymi rozwiązaniami architektonicznymi (m.in. gmach Copin z falistą fasadą, wieżowiec hotelu Hilton, najwyższy brazylijski "drapacz chmur" - budynek Italia).

Wybrzeże morskie, oddalone od Sao Paulo o ok. 80 km, jest podstawowym terenem wypoczynkowym wielkiej metropolii, z którym łączy go wybudowana w 1976 r. ośmiopasmowa autostrada. Kąpieliska koncentrują się w pobliżu Santos (wielki wywozowy port kawy) - Sao Vicente, Sao Sebastiao (z piękną kolonialną zabudową) i Itanhaem. Dużą popularnością cieszy się również uzdrowisko Guarujá, znajdujące się na niewielkiej wyspie Santo Amaro.

Minas Gerais. Rozwój tego stanu związany jest z eksploatacją wielkich bogactw mineralnych jakie tu występują. Na przełomie XVII i XVIII w. "cykl złota i diamentów" doprowadził do przekroczenia trudno dostępnych gór nadbrzeżnych i masowej imigracji ludności na wyżynne tereny Minas Gerais. Z okresu tego zachowały się miasta - muzea, ocalałe zabytki minionej, kolonialnej świetności regionu.

Ouro Preto ma liczne kościoły barokowe (Sao Francisco de Assis, Nossa Senhora do Canno, Nossa Senhora do Pilar), fontanny, mosty z XVIII w., muzea: pieniądza (w pałacu Casa dos Pilar) i mineralogii (w pałacu miejskim) oraz najstarszy teatr w Brazylii.

Diamantina - zespół zabudowy kolonialnej z XVIII w. z muzeum diamentów.
Sabara - kościoły Nossa Senhora do Carmo, Nossa Senhora do Rosario dos Pretos, kaplica Nossa Senhora do O oraz muzeum złota.

Sao Joao del Rei - katedra Nossa Senhora do Pilar, kościoły Sao Francisco de Assis, Nossa Senhora do Carmo, muzeum historyczne.

Congonhas do Campo - kolonialne miasteczko z XVIII-wieczną zbudową, sanktuarium drogi krzyżowej Bom Jesus de Matozinhos.

Obecnie na rozwój tego stanu decydujący wpływ ma wydobywanie rud żelaza, manganu, magnezu i boksytów. Minas Gerais jest wiodącym w Brazylii ośrodkiem hutniczym - 50% produkcji surowca żelaza, 35% stali. Stolicą stanu jest od 1897 r. miasto Belo Horizonte. Położone w pobliżu sztucznego zbiornika wodnego Pampulha, jest nowoczesnym miastem, którego planową rozbudowę rozpoczęto pod koniec XIX w. Centralną jego część (Praca Sete) zajmują wielkie magazyny, banki, hotele, tworzące centrum handlowo-usługowe. Z racji swego położenia (835-1195 m n.p.m.) i umiarkowanego, suchego klimatu, Belo Horizonte jest znaną miejscowością uzdrowiskową odwiedzaną chętnie przez ludzi zagrożonych chorobą płuc, dlatego też w latach trzydziestych, przy rozbudowie miasta, dzielnicę przemysłową (Ciudad Industrial) usytuowano na południo-wschód od centrum stolicy.

Region Południowy (Sul)

Region Południowy zajmuje najbardziej na południe wysuniętą część Wyżyny Brazylijskiej, opadającej ku morzu krawędzią gór Serra do Mar. Szczególne cechy krajobrazu nadają mu bazaltowe płaskowyże, porośnięte przez lasy araukariowe. Rzeki regionu obfitują w liczne progi i wodospady, z których Iguacu (od 1939 r. park narodowy) i Sete Quedas, należą do największych w świecie. Region Południowy znajduje się pod wpływem klimatu zwrotnikowego. Cechują go jednak stosunkowo niskie temperatury powietrza, a nawet mrozy (śr. roczna temp. nie przekracza 22°C).

W procesie zagospodarowania stanów południowych dużą rolę odegrała imigracja z Europy, w większości z Niemiec, Włoch oraz państw słowiańskich, wśród których poważną grupę stanowili Polacy. Z tego okresu zachowały się liczne ośrodki miejskie, gdzie imigranci kultywują rodzime tradycje i folklor - Dois Irmaos, Nova Petropolis (Niemcy), Caxias do Sul, Bento Boncalves (Włosi), Vera Guarani, Prudentópolis (Polacy, Ukraińcy).

W przygranicznych z Paragwajem obszarach, w dorzeczu Piguiri i Ivai, znajdują

się ruiny siedmiu redukcji jezuickich (m.in. Gu-afra, Tape, Itatin), które w XVII i XVIII w. tworzyły część tzw. "republiki jezuickiej" (patrz Paragwaj).

Region Środkowo-Zachodni (Centro-Oeste)

Jest to wielki region o powierzchni blisko 1,9 mln km², położony w środkowej części kontynentu południowoamerykańskiego. W jego krajobrazie przeważają wielkie płyty osadowe, tzw. chapadões, o łagodnie sfalowanych powierzchniach, poprzecinanych dolinami o stromych zboczach. Większą część regionu pokrywa sawanna, a lasy występują głównie na pograniczu z Amazonią (północo-wschód). Panuje tu klimat podzwrotnikowy, z małymi różnicami termicznymi w ciągu roku i sumą opadów sięgającą od 1000 do 2000 mm rocznie.

W zachodniej części Centro-Oeste, w pobliżu granicy z Boliwią, rozciąga się największy w Ameryce Południowej obszar bagienny, zajmujący powierzchnię blisko 100 tys. km². W 1982 r. utworzono tam park narodowy Pantanal Matogrossense (5 tys. km²), gdzie reprezentowane są wszystkie typowe dla tego obszaru formacje roślinno-glebowe. W granicach regionu znajdują się ponadto dwa inne parki narodowe: Ilha do Bananal (utworzony na wyspie Bananal o powierzchni 30 tys. km², na rzece Araguaia, z rezerwatem Indian Caiapós) i Salto de Itiguara w pobliżu stolicy kraju - Brasílii. Idea założenia stolicy na Płaskowyżu Centralnym (Planalto Central - 1000 m n.p.m.), propagowana już od 1823 r., przyjęła realny kształt za prezydentury J. Kubitschka. W 1956 r. rozpoczęto budowę miasta, które w cztery lata później (27 kwietnia 1960 r.) zostało stolicą Brazylii. Założenia urbanistyczne (na planie "samolotu") i architektoniczne miasta Brasílii położonego w sąsiedztwie sztucznego jeziora Paranoa stworzyli Oscar Niemeyer i Lucio Costa. Charakterystyczny jego pejzaż tworzą: jedna oś wschód-zachód - funkcjonalna i monumentalna, druga północ-południe, wygięta w łuk - mieszkaniowa. Godne podziwu są tu osiągnięcia architektury, jak: parlament, katedra czy gmach Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Region Północny (Amazonia)

Region Północny, zwany potocznie Amazonią, zajmuje obszar ponad 3,5 mln km², tj. 42% terytorium Brazylii. Jego centrum tworzy osadowa nizina, którą przecina rzeka Amazonka i jej liczne dopływy. Typowymi formami geomorfologicznymi, które tu występują, są niskie (ok. 100 m) płyty piaszczysto-gliniaste, oddzielone od aluwialnej doliny niewysokimi skarpami. Amazonka, stanowiąca podstawowy szlak wodny tej części kontynentu, rozlewa się na kilka, a przy wyższych wodostanach, nawet na kilkadziesiąt kilometrów. Przy ujściu dzieli się na dwa ramiona, między którymi znajduje się, częściowo zabagniona wyspa Marajó (42 tys. km²). Przeważającą część regionu (ok. 80%) porasta największy na świecie kompleks wilgotnych lasów równikowych.

Amazonia, pomimo dużej atrakcyjności turystycznej wynikającej z niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, ze względu na bardzo ograniczoną dostępność komunikacyjną oraz znikomą wielkość bazy noclegowej, znajduje się na marginesie ruchu turystycznego. Najważniejszymi ośrodkami turystycznymi są tu: położone na wybrzeżu miasto Belem oraz oddalony o 700 km od niego rzeczny port Manaus.

Belem - założone w 1615 r. wokół fortu Castello, leży nad rzeką Tocantins, w pobliżu wyspy Marajó. Zachowały się tu zabytki architektury sakralnej z XVII i XVIII w., jak katedra i kościół jezuitów. W pobliżu parku Rodrigues Alves znajduje się Muzeum Goedi, gromadzące bogatą kolekcję ceramiki pochodzącej z wyspy Marajó.

Manaus - stolica stanu Amazonas, jest największym portem śródlądowym dorzecza Amazonki, położonym nad rzeką Negro w pobliżu jej ujścia do Amazonki.

Miasto założone w 1669 r., szczyt rozwoju osiągnęło w okresie boomu kauczukowego. Wzniesiono wówczas wiele interesujących obiektów, z których najoryginalniejszym jest opera, będąca kopią mediolańskiej La Scala (1896 r.). Jedną z osobliwości miasta są pływające domy (cidade flutuante), zbudowane zazwyczaj z odpadów pochodzących z okolicznych tartaków, które zamieszkuje ponad 25 tys. osób. Na początku lat siedemdziesiątych zbudowano tu wiele nowych hoteli, zmodernizowano plażę Ponta Negra, jak również zagospodarowano turystycznie wybrzeże jeziora Januari.

Karnawał

To jeden z głównych powodów turystycznych wypraw - 1/3 obcokrajowców przybywa do Brazylii właśnie w czasie karnawału. Obchody w Rio de Janeiro to największa na świecie impreza z udziałem publiczności. Podczas czterech dni kraj ogarnia wielkie szaleństwo - defilują szkoły samby, odbywają się uliczne parady (blocos de rua), bale, tańce, śpiewy... Zabawy ustają wieczorem w Środę Popielcową.

2.2 Regiony koncentracji ruchu turystycznego.

Regiony, w których skupia się ruch turystyczny Brazylii to:

Rio de Janeiro (34, 7%),

Santa Catarina (25, 1%),

Paraná (20, 3%),

São Paulo (22, 1%),

Amazonas (22 %)

Rio de Janeiro (miasto) (15, 5%).

Do najczęściej odwiedzanych miast należały:

Foz do Iguaçu (17%),

São Paulo (13,6%),

Manaus (13,4%),

Florianópolis (12,1%)

Salvador (11,5%).

3. Rynek recepcji turystycznej

3.1. Analiza wpływów i wydatków z turystyki międzynarodowej w Brazylii

Tylko w latach 1989, 2003 i 2004 Brazylia osiągnęła niewielką nadwyżkę w rozliczeniu wpływów i wydatków związanych z ruchem turystycznym.

Po wprowadzeniu Planu Real, od 1994 roku wpływy z turystyki wzrosły z poziomu 1,05 mld dolarów do 3,95 mld USD w 2006 roku. W tym samym okresie, wydatki na turystykę zagraniczną obywateli brazylijskich wzrosły z 2,23 mld do 4,95 mld dolarów. Największy deficyt w bilansie turystycznym odnotowano w latach 1997-1998 (4,37 i 4,14 mld dolarów).

W latach 2005-2006, deficyt ten kształtował się na poziomie 858 – 989 mln USD. Badania wykazały, że wydatki obywateli Brazylii na turystykę zagraniczną były znacznie bardziej wrażliwe na zmiany kursu reala, niż wydatki turystów zagranicznych na pobyt w tym kraju.

Stały wzrost wpływów z tytułu turystyki przyjazdowej w latach 2001-2006 autorzy analizy przypisują wzrostowi gospodarczemu w głównych krajach pochodzenia turystów (USA i Argentyna) oraz poprawie oferty turystycznej

Brazylii i skutecznej promocji na rynkach międzynarodowych. Jednak główną barierą wzrostu liczby turystów zagranicznych przyjeżdżających do Brazylii jest odległość w stosunku do innych popularnych celów turystyki międzynarodowej. Przykładowo, w 2005 roku Meksyk odwiedziło 21,9 mln turystów zagranicznych, podczas gdy Brazylię zaledwie 5,3 mln osób.

Analiza wskazuje również na rosnący w ostatnim czasie problem bezpieczeństwa, a także pogarszającą się jakość krajowych i międzynarodowych połączeń lotniczych. Badania wskazują, że 2/3 Brazylijczyków podróżujących turystycznie za granicę wybrałoby pobyt w kraju, gdyby dostępne oferty były atrakcyjniejsze cenowo i zapewniały odpowiedni poziom bezpieczeństwa. Dlatego też, zdaniem analityków, w celu poprawy bilansu wpływów i wydatków z turystyki, a także stymulowania wzrostu zatrudnienia i równomiernego kreowania dochodów we wszystkich regionach Brazylii, konieczne jest inwestowanie w rozwój infrastruktury turystycznej, a także podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników zatrudnionych w tym sektorze.

3.2. Dochody z turystyki

Turystyka w Brazylii jest rozwijającym się sektorem. Ten kraj odwiedziło 5,358,000 turystów w 2005, stanowi to wzrost o 4% w porównaniu z rokiem 2004. Daje to Brazylii pozycję czwartego, najczęściej odwiedzanego kraju w Ameryce Południowej.

Brazylia w zeszłym roku zanotowała około 5 milionów turystów zagranicznych, którzy dostarczyli wpływów finansowych w wysokości 4.9 miliarda dolarów, jest to o 12.5% więcej w porównaniu z rokiem 2006.

Wpływ na wyniki mają zapewne działania marketingowe w ramach Piano Aquarela w celu promocji turystyki międzynarodowej. Plan przewiduje osiągnięcie wpływów finansowych w wysokości 7.7 miliarda dolarów oraz liczby 7.9 miliona turystów zagranicznych w roku 2010.

3.3. Kraje emitujące największą ilość turystów.

Brazylia była najchętniej odwiedzana przez obywateli: Argentyny (991,000) , Stanów Zjednoczonych (792,000) oraz Portugalii (373,000) .. Zwiedzający pozostawili w Brazylii 4 miliardy dolarów, czyniąc z Turystyki jedną z ważniejszych dziedzin gospodarki narodowej. Turystyka wygenerowała 678000

nowych miejsc pracy. Dane te uzyskałam z artykułów o Brazylii, natomiast dane statystyczne oficjalne pochodzą z lat 90- tych.

TOURIST ARRIVALS BY REGION OF RESIDENCE, 1990 - 1996

Region	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Total
<u>North America</u>	146,592	144,246	161,104	132,112	188,141	254,566	406,265	2,447,920
Var.%	-16.9	-1.6	11.7	-18.0	42.4	35.3	59.6	--
<u>Central America</u>	8,044	6,819	7,926	6,838	10,281	13,482	18,571	129,700
Var.%	-3.6	-15.2	16.2	-13.7	50.4	31.1	37.7	--
<u>South America</u>	527,744	700,339	1,100,722	1,128,409	1,158,830	1,106,063	1,405,583	10,972,232
Var.%	-33.6	32.7	57.2	2.5	2.7	-4.6	27.1	--
<u>Europe</u>	326,478	314,331	349,971	311,863	407,972	509,153	671,152	4,583,760
Var.%	-5.1	-3.7	11.3	-12.2	30.8	24.8	31.8	--
<u>Africa</u>	27,956	21,803	24,024	22,752	25,229	18,933	23,187	287,967
Var.%	1.8	-22.0	10.2	-5.3	10.9	-25.0	22.5	--
<u>Asia</u>	37,185	27,352	32,730	26,148	42,862	58,879	98,771	495,125
Var.%	7.6	-26.4	19.7	-20.1	63.9	37.4	67.8	--
<u>Oceania</u>	6,368	5,547	5,659	4,146	5,587	7,966	10,867	79,290
Var.%	-0.9	-12.9	2.4	-27.0	34.8	42.6	--	36.4
<u>Middle East</u>	7,644	5,932	7,288	6,145	8,501	12,168	17,532	119,663
Var.%	-7.9	-22.4	22.9	-15.7	38.3	43.1	44.1	--
Not Specified	3,056	1,809	2,634	2,725	5,898	10,206	13,580	55,949
Var.%	46.2	-40.8	45.6	3.5	116.4	73.0	33.1	--
Total	1,091,067	1,228,178	1,691,078	1,641,138	1,853,301	1,991,416	2,665,508	19,171,606
Var.%	-22.2	12.6	37.7	-3.0	12.9	7.5	33.8	--

Źródło: Instituto Brasileiro de Turismo - EMBRATUR - Brazil & World Tourism Organization's Yearbook of Tourism Statistics, Vol. II - 1997

ARRIVALS AT FRONTIERS OF TOURISTS FROM ABROAD, 1991 - 1995

Regions and Countries	1991	1992	1993	1994	1995	Market Share % 1995
<u>Africa</u>	21,803	24,024	20,305	25,229	18,933	1.0

Var.%	--	10.2	-15.5	24.3	-25.0	--
Americas	851,404	1,269,752	1,224,722	1,357,252	1,374,111	69.0
Var.%	--	49.1	-3.5	10.8	1.2	--
Caribbean	586	429	399	1,163	897	0.1
Var.%	--	-26.8	-7.0	191.5	-22.9	--
East Asia/Pacific	32,899	38,409	28,668	48,449	66,845	3.4
Var.%	--	16.7	-25.4	69.0	38.0	--
Europe	317,783	353,948	293,913	413,560	516,722	26.0
Var.%	--	11.4	-17.0	40.7	24.9	--
Middle East	2,480	3,311	2,041	2,913	4,599	0.2
Var.%	--	33.5	-38.4	42.7	57.9	--
Not Specified	1,809	2,634	2,291	5,898	10,206	0.5
Var.%	--	45.6	-13.0	157.4	73.0	--
Total	1,228,178	1,692,078	1,571,940	1,853,301	1,991,416	100.0
Var.%	--	37.8	-7.1	17.9	7.5	--

Źródło: Instituto Brasileiro de Turismo - EMBRATUR - Brazil & World Tourism Organization's Yearbook of Tourism Statistics, Vol. II - 1997

TOURIST ARRIVALS BY MODE OF ENTRY, 1995 - 1996

Mode of Entry	1995	1996	Var.% 1995 - 1996
Air	1,343,585	1,894,415	41.0
Land	604,903	717,837	18.7
River	19,615	21,842	11.4
Sea	23,313	31,414	34.7
Total	1,991,416	2,665,508	33.8

Źródło: Instituto Brasileiro de Turismo - EMBRATUR - Brazil & World Tourism Organization's Yearbook of Tourism Statistics, Vol. II - 1997

4. Profile turystów

Do Brazylii najczęściej podróżują ludzie z klasy średniej wyższej i zamożni, gdyż podróż jest ta dosyć kosztowna ze względu na położenie tego kraju.

Grupa wiekowa turystów to przedział 25- 34 lata (28%) oraz 45-60 lat (30%). Jeżeli chodzi o zróżnicowanie ze względu na płeć to jest to mniej więcej wyrównane ok. 48% kobiet i 52% mężczyzn.

Zakwaterowanie wybierane jest najczęściej w hotelach 3 i 4 gwiazdkowych. Ze względu na dość wysoki poziom przestępczości kwatery prywatne nie należą do popularnych obiektów noclegowych.

Najczęściej wybieranym okresem do przyjazdu do Brazylii, dla turystów z całego świata jest okres Karnawału ze względu na imprezy organizowane w tym czasie w Rio de Janeiro.

5. Branża turystyczna

5.1. Touroperatorzy

Najwięksi touroperatorzy w Brazylii to:

- **Travel Agency:** VIP Tour Brazil
- **Travel Agency:** Access Africa, Inc
- **Travel Agency:** Panamerican Travel Services
- **Travel Agency:** Go Cruise Travel
- **Travel Agency:** Peak Travel Group
- **Travel Agency:** About Brazil--about Brazil
- **Travel Agency:** Club Voyages Orford
- **Travel Agency:** Universal Travel
- **Travel Agency:** Excellence In Travel Inc.
- **Travel Agency:** Gogo Worldwide Travel
- **Travel Agency:** Caribbean Travel Network
- **Travel Agency:** The Next Big Trip Tours

- **Travel Agency:** Exito Travel
- **Travel Agency:** Craig Travel
- **Travel Agency:** Continental Journeys
- **Travel Agency:** Pisa Brothers Tra
- **Travel Agency:** Panamerican Travel Services
- **Travel Agency:** Liberty Travel
- **Travel Agency:** Ytb Travel Network
- **Travel Agency:** New Paltz Travel Center--new Paltz T
- **Travel Agency:** 4 Seasons Travel
- **Travel Agency:** Above The Clouds Travel
- **Travel Agency:** Chanteclair Travel Agency
- **Travel Agent:** Noara Propst
- **Travel Agency:** Gary Wheaton/Travel Consultants
- **Travel Agency:** M.s.t. And Tours
- **Travel Agency:** See You In Brazil
- **Travel Agency:** Travel Impressions
- **Travel Agency:** Travel Impressions
- **Travel Agency:** Travel Impressions Ltd.
- **Travel Agency:** Via Tour Brazil
- **Travel Agency:** Zoom Vacations

5.2. Przedsiębiorstwa hotelowe

Na rynku brazylijskim funkcjonują zarówno światowe marki hotelowe jak: Sofitel, Sheraton, Intercontinental(wszystkie w Rio de Janeiro), ale też lokalne sieci o wysokim standardzie Debret, Copa Sul, Oasis oraz hotele: Copacabana Mar, Mar Palace, Orla Copacabana, Tropical Tambau.

5.3. Transport

Dwa najbardziej zatłoczone brazylijskie lotniska to Galeão (oficjalna nazwa: Aeroporto Internacional Antônio Carlos Jobim) w Rio de Janeiro i Guarulhos w São Paulo. Obydwa porty lotnicze dysponują regularnymi połączeniami z miastami w całej Brazylii. Inne ważne lotniska o znaczeniu międzynarodowym funkcjonują w Manaus, Macapá i Belém. Varig, najważniejsza brazylijska linia lotnicza w ruchu międzynarodowym, obsługuje połączenia z 11 miastami Ameryki Południowej.

Z Polski nie latają bezpośrednie samoloty do żadnego z portów lotniczych w Ameryce Południowej. Leci się zawsze z przesiadką w którymś porcie lotniczym w Europie lub poza Europą. W biurach podróży i agencjach zajmujących się rezerwacją i sprzedażą biletów lotniczych można obecnie kupić bilety na pośrednie połączenia dowolnymi liniami.

Linie lotnicze obsługujące brazylijski rynek to min. :
Air France, Alitalia, Austrian Airlines, British Airways, Israel Airlines, Germanwings, Lufthansa, Malev, SAS, Swiss International Air Lines, Styrian Spirit

Aktualna cena biletu z Warszawy do Rio de Janeiro waha się w granicach 4 213 PLN nawet do 16 543 PLN.

5.4 Promocja

Brazylia intensywnie promuje swój kraj. Wprowadzony został program Piano Aquarela, który ma na celu promocję turystyki międzynarodowej. Również na wszelkiego rodzaju targach zarówno na kontynentach amerykańskich, jak i w Europie (ITB Berlin). Uruchomiona została również strona instytutu turystyki, niestety informacje zawarte na niej nie są zbyt obszerne.

Jednakże Brazylia to z pewnością kraj o wielkim potencjale turystycznym.

6. Znaczenie dla Polski

Liczba turystów z Brazylii jest niewielka i są to głównie przyjazdy związane z odwiedzeniem kraju przodków, ponieważ w Brazylii jest spora grupa polskich emigrantów, którzy opuścili nasz kraj na przełomie XIX i XX w.

Wyjazdy naszych rodaków również nie są zbyt częste ponieważ wycieczka do Brazylii jest dość kosztowna. Średnia cena takiej wyprawy na 2 tygodnie to koszt ok. 6000 PLN. Jednakże tendencja do odwiedzania egzotycznych krajów

jest rosnąca i coraz więcej Polaków wybiera na cel podróży Amerykę Południową.

Bibliografia

1. http://www.tur-info.pl/p/ak_id,5253,,brazylia,program_promocji_turystyki,piano_aquarela,promocja,turystyka_w.html 19.05.2008
2. <http://www.eksporter.gov.pl/ppe/informacje/podglad?akcja=wyswietl&idWersjiJezykowej=34753> 15.05.2008
3. <http://www.atrakcje-turystyczne.com/ameryka-poludniowa/brazylia/> 10.05.2008
4. www.braziltour.com 19.05.2008
5. www.turismo.gov.br 19.05.2008
6. Przewodnik „Brazylia” Gazety Wyborczej wyd. 2006
7. „Ameryka Południowa cz.2”, wyd. Pascal 1998